

59 NOLU SÖZLEŞME

SANAYİ İŞYERLERİNE ALINACAK ÇOCUKLARIN ASGARİ YAŞ SINIRINI BELİRLEYEN SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 3 Haziran 1937

Kanun Tarih ve Sayısı: 26 Kasım 1992 / 3849

Resmi Gazete Yayımlı Tarihi ve Sayısı: 12 Aralık 1992 / 21433-Mükerrer

Bakanlar Kurulu Kararı Tarihi ve Sayısı: 8 Ocak 1993 / 93-3967

Resmi Gazete Yayımlı Tarihi ve Sayısı: 25 Şubat 1993 / 21507

Uluslararası Çalışma Örgütü Genel Konferansı, Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu'nun daveti üzerine 3 Haziran 1937 tarihinde Cenevre'de yaptığı Yirmi üçüncü Oturumunda,

Oturum gündeminin altıncı maddesini teşkil eden, konferansın Birinci Oturumunda kabul edilmiş olan sanayi işyerlerine alınacak çocuklar için asgari yaşı tesbit eden Sözleşmenin kısmen düzeltilmesi hakkında bazı tekliflerin kabulünü kararlaştırarak,

Bu tekliflerin Uluslararası bir Sözleşme şeklini alması gerektiğini düşünerek,

1937 senesinin yirmi iki Haziran günü 1937 tarihli Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (düzeltilmiş) adı verilecek olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul etmiştir.

BÖLÜM I

GENEL HÜKÜMLER

MADDE 1

- İşbu Sözleşmede sanayi işletmeleri” terimi özellikle şunları içermektedir:
 - a. Madenler, taş ocakları ve topraktan her türlü maden çıkarma faaliyetleri,
 - b. Malların imal edildiği, tadil edildiği, temizlendiği, onarıldığı, donatıldığı, tamamlanıp satışa hazır hale getirildiği, parçalandığı veya imha edildiği sanayiler veya gemi inşası ve elektrik ile diğer her türlü muharrik gücün üretimi, transformasyonu ve dağıtımını dahil olmak üzere maddelerin bir değişime uğradıkları sanayiler,
 - c. Tüm bina, demiryolu, tramvay, liman, depo, dalgakıran, kanal, iç su yolu, karayolu, tünel, köprü, viyadük, kanalizasyon, kuyu, telefon veya telgraf tesisatı, elektrik şebekesi, gaz şebekesi, su şebekesi veya diğer inşaat yapımı, yenilenmesi, bakımı, onarımı, tadili, veya yıkımı, yada bu inşaat faaliyetleri öncesinde yapılan hazırlık ve temel çalışmaları,

d. Elle taşımacılık hariç olmak üzere, depo, iskele, rıhtım, ve antrepolarda yükleme, boşaltma işlerini de içerecek şekilde karayolu, demiryolu ve iç su yoluyla yolcu ve mal taşımacılığı,

- Her ülkenin yetkili makamı, sanayi ile ticaret ve tarımı ayıran sınırı tesbit edecektir.

MADDE 2

- Onbeş yaşın altındaki çocuklar kamu ve özel sektör sanayi işletmelerinde ya da bunların alt birimlerinde istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar.
- Ancak, tabiatı icabı veya çalışma şartlarından dolayı orada istihdam edilen kişilerin hayatı, sağlığı veya ahlaki bakımından tehlike arzeden işler hariç olmak üzere, milli mevzuat bu çocukların sadece işverenin aile üyelerinin çalıştığı işletmelerde çalışmasına izin verebilir.

MADDE 3

İşbu Sözleşmenin hükümleri, çalışmaları kamu makamlarınca onaylanıp denetlenmek şartıyla, teknik okullarda çocuklar tarafından yapılan işlere uygulanmaz.

MADDE 4

İşbu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla her sanayi işletmesi işvereni, istihdam ettiği onsekiz yaşın altındaki kişiler için doğum tarihlerini de gösterir bir kayıt tutar.

MADDE 5

- Tabiatı icabı veya çalışma şartlarından dolayı orada istihdam edilenlerin hayatı, sağlığı veya ahlaki bakımından tehlike arzeden işler için, milli mevzuat:
 - a. Genç kişilerin veya yetişkinlerin bu işlere kabul edilebilmesi için onbeş yaşın üstünde bir yaş veya yaşları tesbit eder veya,
 - b. Genç kişilerin veya yetişkinlerin bu işlere kabul edilebilmesi için onbeş yaşın üstünde bir yaşı veya yaşları tesbit etmek üzere uygun bir makamı görevlendirir.
- Uluslararası Çalışma Örgütü Anayasasının 22 nci maddesi gereğince sunulacak yıllık raporlar, duruma göre, önceki fıkranın (a) bendine uygun olarak milli mevzuatça belirlenen yaş veya yaşlar hakkındaki ya da önceki fıkranın (b) bendine uygun olarak kendisine yetki verilen makam tarafından bu yetkiye istinaden alınan tedbirler hakkındaki bütün bilgileri ihtiva etmelidir.

BÖLÜM II

BAZI ÜLKELER İÇİN ÖZEL HÜKÜMLER

MADDE 6

- Japonya için, bu madde hükümleri işbu Sözleşmenin 2 nci ve 5 nci maddelerinin hükümleri yerine geçer.
- Ondört yaşın altındaki çocuklar, herhangi bir kamu veya özel sanayi işletmesinde veya bunlara bağlı herhangi bir işyerinde istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar: Milli mevzuatın bu yaştaki çocukların sadece işvereninin aile fertlerinin istihdam edildiği işletmelerde çalıştırılmasına izin verdiği durumlar bu hükmün kapsamı dışındadır.
- Onaltı yaşın altındaki çocuklar, maden ocakları veya fabrikalarda, milli mevzuatta tehlikeli veya sağlığa zararlı olarak belirtilen işlerde istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar.

MADDE 7

- 2 nci, 4 üncü ve 5 inci maddelerin hükümleri Hindistan için geçerli değildir. Ancak, Hindistan yasama meclisi aşağıdaki maddelerin uygulamasına dair kanun çıkardığı takdirde bu maddeler bütün bölgelerde uygulanır.
- Oniki yaşın altındaki çocuklar, elektrik enerjisiyle çalışan ve 10'dan fazla işçi çalıştıran fabrikalarda istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar.
- Onüç yaşın altındaki çocuklar demiryoluyla yolcu veya mal, veya posta nakli işlerinde ya da dok, iskele veya rıhtımlarda mal yükleme-boşaltma işlerinde (el ile taşıma hariç) istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar:
- Onbeş yaşın altındaki çocuklar, aşağıda belirtilen işlerde istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar.
 - a. Maden ocakları, taş ocakları ve topraktan maden çıkarmayla ilgili diğer işler.
 - b. Yetkili makam tarafından tehlikeli ve sağlığa zararlı olarak nitelenen ve bu maddenin kapsamına giren meslekler.
- Tıbben çalışabilirliği belgelenmedikçe aşağıda belirtilen kişilerin yine aşağıda belirtilen işlerde çalışmalarına izin verilemez:
 - a. Oniki yaşına girmiş fakat onyediyedi yaşın altında olanların elektrik enerjisiyle çalışan ve 10'dan fazla işçi istihdam eden fabrikalarda çalıştırılmasına izin verilemez:
 - a. Onbeş yaşına girmiş fakat onyediyedi yaşın altında olanların maden ocaklarında çalıştırılmalarına izin verilemez.

MADDE 8

- Çin için, bu madde hükümleri işbu Sözleşmenin 2 nci ve 5 inci maddelerinin hükümleri yerine geçer.
- Oniki yaşın altındaki çocuklar, motor gücüyle çalışan makinaların kullanıldığı ve düzenli olarak 30 veya daha fazla işçi çalıştıran fabrikalarda istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar.
- Onbeş yaşın altındaki çocuklar aşağıda belirtilen işlerde istihdam edilemez veya çalıştırılmazlar:
 - a. Düzenli olarak 50 veya daha fazla işçi istihdam eden maden ocaklarında; veya
 - b. Motor gücüyle çalışan makinaların kullanıldığı ve düzenli olarak 30 veya daha fazla işçi istihdam eden fabrikalarda milli mevzuat tarafından tehlikeli veya sağlığa zararlı olarak belirlenen işlerde.
- Bu madde kapsamına giren işletmelerdeki işverenler istihdam ettikleri onaltı yaşın altındaki tüm kişilerin kayıtlarını tutacaklardır. Bu kayıtların yanında, yetkili makam tarafından talep edilen ve kişilerin yaşlarını gösteren birer belge bulundurulur.

MADDE 9

- Uluslararası Çalışma konferansı, bu konunun gündeme alındığı herhangi bir oturumunda, işbu Sözleşmenin yukarıda yer alan II. Bölümünün maddelerinden herhangi biri veya birden fazlasıyla ilgili olarak üçte iki çoğunlukla değişiklik tasarıları kabul edebilir.
- Bu tür bir değişiklik tasarısında, değişiklik kapsamına giren üye ülke veya ülkeler belirtilir ve Konferans oturumunun kapanışını takip eden bir yıl içinde veya istisnai hallerde 18 ay içinde bu değişiklik tasarıları değişiklik kapsamına giren üye ülke veya ülkeler tarafından, bu konuda kanun çıkarılması veya diğer ilgili işlemlerin yapılması için kendi yetkili makam veya makamlarına iletilir.
- Bu kapsama giren her üye ülke, bu konuda yetkili makam veya makamlarının muvafakatını alması halinde, değişiklik ile ilgili resmi onay belgesini tescil edilmek üzere Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderir.
- Bu tür bir değişiklik tasarısı, değişiklik tasarısı kapsamına giren üye ülke veya ülkeler tarafından işbu Sözleşmenin onaylanmasında “kabul edilmiş bir değişiklik” olarak yürürlüğe girer.

BÖLÜM III

SON HÜKÜMLER

MADDE 10

İşbu Sözleşmeye ait resmi onay belgeleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Direktörüne iletilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

MADDE 11

- İşbu Sözleşme, sadece onay belgeleri, Genel Direktör tarafından tescil edilmiş olan Uluslararası Çalışma Teşkilatı üyelerini bağlayacaktır.
- İşbu Sözleşme, iki üyenin onay belgeleri Genel Direktör tarafından tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.
- Daha sonra, işbu Sözleşme, onaylayan her ülke için, onay belgesinin Genel Direktör tarafından tescil tarihinden oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 12

Uluslararası Çalışma Teşkilatı üyesi iki ülkenin onay belgeleri tescil edilir edilmez, Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Direktörü bu durumu bütün üye ülkelere bildirecektir. Genel Direktör, aynı şekilde, Teşkilatın diğer üyeleri tarafından kendisine daha sonra ulaştırılacak onay belgelerinin tescil işlemini de bütün üye ülkelere bildirecektir.

MADDE 13

- İşbu Sözleşmeyi onaylayan her üye ülke, Sözleşmenin ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 10 yıllık bir devre sonunda Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Direktörüne göndereceği ve onun tarafından tescil edilecek bir bildirim ile Sözleşmeyi feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra yürürlüğe girer.
- İşbu Sözleşmeyi onaylamış olup da, bundan evvelki fıkrada sözü edilen 10 yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu madde gereğince fesih hakkını kullanmayan her üye ülke yeniden 10 yıllık bir müddet için bağlanmış olur ve bundan sonra işbu Sözleşmeyi, her 10 yıllık devre bitiminde bu maddede belirtilen şartlar içerisinde feshedebilir.

MADDE 14

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü her sefer, işbu Sözleşmenin uygulanması hakkında Genel Konferansa bir rapor sunacak ve Sözleşmenin tamamen veya kısmen düzeltilmesi konusunun konferans gündemine alınmasına gerek bulunup bulunmadığını inceleyecektir.

MADDE 15

- Genel Konferansın, bu Sözleşmenin tamamını veya bir kısmını değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni Sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde:
 - a. Değişiklik getiren yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması, bu yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması kaydıyla, yukarıdaki 13 üncü madde hükümleri gözönünde tutulmaksızın, işbu Sözleşmenin derhal feshi neticesini doğuracaktır.
 - b. Değişiklik getiren yeni Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren, işbu Sözleşme üye ülkelerin onayına artık açık tutulmayacaktır.

- İşbu Sözleşmeyi onaylamış bulunan ve değişiklik getiren Sözleşmeyi onaylamayacak olan ülkeler açısından işbu Sözleşme aynı muhteva ve biçimde yürürlükte kalacaktır.

MADDE 16

Bu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinden biri veya diğeri eşdeğerde geçerlidir.